

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/108/2016
Identifikačné číslo spisu: 5016200004
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200004.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci navrhovateľa: H. P. W., bytom Y., K. W. XXXX/X, právne zast. JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Sibírska 4, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o zvýšenie sumy starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 10. marca 2016, č. k. 25Sd/2/2016-41, jednomyselne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 10. marca 2016, č. k. 25Sd/2/2016-41 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.12.2015, ktorým odporkyňa podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy starobného dôchodku zo dňa 12.11.2015.

V odôvodnení rozsudku krajský súd v zhode s názorom odporkyne uviedol, že nemožno uznať zaradenie doby štúdia (prvého a druhého ročníka Vojenskej strednej odbornej školy absolvovanej navrhovateľom v čase od 01.09.1969 do 31.07.1971) na účely sociálneho zabezpečenia do I. (II.) kategórie funkcií. Poukázal na potvrdenie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo 14.10.2013 z ktorého zistil, že navrhovateľovi bol od 01.01.2003 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“). Pre nárok na výsluhový dôchodok mu bola zhodnotená okrem iného aj doba výkonu základnej vojenskej služby vo vojenskej škole od 01.08.1971 do 31.07.1980 v I. kategórii funkcií, teda bola mu započítaná doba vojenskej služby od 18. roku veku. Navrhovateľ vek 18 rokov dosiahol až XX.XX.XXXX, preto podľa krajského súdu nebolo možné prvé dva ročníky

považovať za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. pred nástupom na základnú vojenskú službu. Túto otázku považoval za právnu otázku sporu a z toho dôvodu zamietol navrhované ďalšie dokazovanie týmto smerom. Na základe uvedeného dospel konajúci súd k záveru, že rozhodnutie odporkyne zo dňa 07.12.2015 bolo vydané v súlade s platnými právnymi predpismi, preto napadnuté rozhodnutie ako zákonné potvrdil v súlade s ustanovením § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a náhradu trov konania navrhovateľovi nepriznal.

Proti tomuto rozsudku sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ, tvrdiac, že priebeh štúdia žiakov na vojenských stredných školách, je potrebné považovať za výkon vojenskej činnnej služby (za zamestnanie) zaradenej na účely výsluhového zabezpečenia vojakov podľa osobitných predpisov a na dôchodkové zabezpečenie podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení, do preferovanej I. alebo II. kategórie funkcií, a preto sa domáhal, aby odvolací orgán konal na základe Ústavy SR v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odporkyni na nové prejednanie a rozhodnutie.

V rozsiahlom odôvodnení odvolania navrhovateľ zopakoval svoju argumentáciu prezentovanú už v pôvodnom návrhu a popisne poukázal na niektoré aspekty štúdia žiakov na vojenských stredných a odborných školách a uviedol svoje názory smerujúce na to, že doba štúdia na vojenských stredných školách má byť považovaná za službu v ostatných prípadoch. Podľa navrhovateľovho názoru toto jeho tvrdenie je podporené aj súdnym rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Sd/216/2013 zo dňa 06.06.2014.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadrila odporkyňa, ktorá dôvody tam uvedené nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutočný stav veci na základe čoho vec náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Odporkyňa preto navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). V zmysle § 492 ods. 2 SSP odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže v prejednávanej veci začalo odvolacie konanie pred nadobudnutím účinnosti SSP, odvolací súd koná podľa ustanovení OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu v súlade s § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania, a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne o nevyhovení žiadosti o zvýšenie sumy starobného dôchodku navrhovateľa.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje a iba na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvedie argumentáciu k odvolacím dôvodom.

K zásadnej námietke navrhovateľa, v ktorej namietal nezhodnotenie doby štúdia od 01.09.1969 do 31.07.1971 v I. kategórii funkcií, odvolací súd zhodne s právnym názorom odporkyne či krajského súdu uvádza, že žiaci 1. a 2. ročníka vojenskej strednej odbornej školy (ďalej len „VSOŠ“) sa štúdiom pripravovali na službu vojaka z povolania a neboli vojakmi v činnnej službe. Vojenskú základnú službu

vykonávali počas štúdia v 3. a 4. ročníku VSOŠ. Prijatím žiaka na štúdium na VSOŠ po skončení povinnej školskej dochádzky týmto žiakom v roku, v ktorom dovŕšili 17. rok veku, branná povinnosť vznikla podľa Branného zákona. Neboli však povolaní na výkon základnej (náhradnej) vojenskej služby. Výkazovanie doby základnej (náhradnej) služby poslucháčov a žiakov vojenských škôl z radov občianskej mládeže bolo upravované aj smernicami. Pri štúdiu na VSOŠ sa výkon základnej vojenskej služby evidoval 24 mesiacov odo dňa vyradenia žiakov z VSOŠ, t. j. výkon základnej služby trval počas štúdia v 3. a 4. ročníku VSOŠ. Štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky sa u žiakov vojenských škôl (VSOŠ) vykazovalo ako doba štúdia v I. a II. časti výkazu so zaradením tejto doby do III. pracovnej kategórie. Žiaci VSOŠ vojenskú základnú službu vykonávali počas štúdia v 3. a 4. ročníku. Štúdium v 1. a 2. ročníku VSOŠ, nie je možné považovať za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Činnosť, ktorú títo žiaci vykonávali pred nástupom na základnú vojenskú službu, nebola výkonom vojenskej služby. Do vojenskej činnejšej služby mohol byť zaradený iba ten, kto dosiahol vek 18. rokov. Poslucháči (žiaci) vojenských škôl do dovŕšenia veku 17 rokov boli vo vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia sa im započítavala do nástupu vojenskej činnejšej služby ako doba potrebná k príprave na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky (§ 10 ods. 1 písm. d/ zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov), t. j. v III. pracovnej kategórii. Odvolací súd potvrdzuje skutočnosť tvrdenú odporkyňou, že ona nie je oprávnená zaraďovať zamestnania do pracovných kategórií, ale toto oprávnenie patrilo do pôsobnosti zamestnávateľov na základe rezortných zoznamov. Podľa čl. 46 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Zo záväznej judikatúry ústavného súdu týkajúcej sa uvedeného princípu legality štátnej moci vyplýva, že ...ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona... Právnej istote ...podľa čl. 1 ústavy nezodpovedá taký stav (situácia), ktorý by orgánu štátu umožňoval konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a iným ako zákonným postupom (I. ÚS 3/98, III. ÚS 341/07, II. ÚS 426/2012).

Zákon stanovuje formálne kritériá pre posudzovanie doby štúdia na vojenských stredných školách a neobsahuje zákonné zmocnenie pre odchylné posúdenie tejto doby u jednotlivca na základe jej obsahu či podobnosti so službou vykonávanou po dosiahnutí 18 roku veku v I. alebo II. kategórii funkcií, preto akékoľvek iné rozhodnutie správneho orgánu o započítaní tejto doby by bolo konaním v rozpore so spôsobom, ktorý pre jej posudzovanie ustanovuje zákon.

K rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Sd/216/2013 zo dňa 06.06.2014 odvolací súd uvádza, že predmetný rozsudok nie je rozhodnutím o tom, že štúdium mladistvých počas 1. a 2. ročníka štúdia na vojenských stredných odborných školách je na účely dôchodkového zabezpečenia potrebné hodnotiť ako zamestnanie zaradené do I. kategórie zamestnaní alebo I. kategórie funkcií. Uvedeným rozsudkom súdu bolo v osobitnom konaní o starobnom dôchodku Sociálnej poisťovni iba uložené, aby preukázala, či štúdium v 1. a 2. ročníku vojenskej strednej odbornejšej školy možno považovať za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Na základe týchto skutočností aj odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne ako aj krajského súdu boli vydané v súlade so zákonmi a z toho dôvodu ich aj potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni trovy konania nepatria zo zákona (§ 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP).

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustné odvolanie.